

אילו של יצהק

כ"ה אב	כניסת שבת	יציאת שבת
ה'תשפ"ג	18:47	20:06
ירושלים	19:09	20:08
ת"א	19:00	20:09
חיפה	19:08	20:06
באר שבע		

פרשת "ראה"

פרשת "ראה" נפתחת בהצגת האלטרנטיבה הגדולה:

"אלה החקים והמשפטים, אשר תשמרון לעשות, בארץ, אשר נתן ה' אלקי אבותיך לך לרשתה: .... אבד תאבדון את-כל-המקמות אשר עבדו-שם הגוים, אשר אתם ירשים אתם--את-אל-היהם: על-ההרים הרמים ועל-הגבעות, ותחת כל-עץ רענן." (י"ב, א"ב)

"ראה, אנכי נתן לפניכם--היום: ברכה, וקללה. את-הברכה--אשר תשמעו, אל-מצות ה' אלקיכם, אשר אנכי מצוה אתכם, היום. והקללה, אם-לא תשמעו אל-מצות ה' אלקיכם, וסרתם מן-הדרך, אשר אנכי מצוה אתכם היום:...." (י"א, כ"ו-כ"ח)

אם כן, הציווי הראשון שנצטוו בני-ישראל לעשות בהיכנסם לארץ-ישראל, הוא להשמיד את כל אתרי הפולחן האליליים שהקימו עמי כנען בארץ-ישראל. וידוע שהתורה היא נצחית בכל מקום ובכל זמן, וגם עכשיו ניתן לנו אפוא הציווי הזה – ראשית-כול יש להשמיד את העבודה הזרה. אולם חז"ל אומרים שהיצר לעבוד עבודה זרה הוחלש לגמרי. אם-כן, מדוע מופיע הציווי הזה ראשון בתורה הנצחית?

רבים סבורים, כי השימוש בכח הבחירה מתבצע בפועל רק לעתים רחוקות. לדעתם, האדם בוחר בטוב ומחליט החלטה כללית לשמור תורה ומצוות, ומכאן ואילך ארוכה הדרך לפניו עד הבחירה הבאה. אולם לאמיתו של דבר, גם בדרך זו רבות הן המהמורות שיש להימנע מלהיתקל בהן, וללא מאמץ, ללא סלילת דרך בינות למכשולים, עלולים אנו למעוד ללא הרף.

"כי לא מחשבותי מחשבותיכם ולא דרכיכם דרכי...".

חכמינו הורו לנו ושינו את הכלל: "ארבעה דברים צריכים חיזוק, דהינו מאמץ תמידי כדי להצליח בהם ואלו הם: תורה ומעשים טובים, תפילה ודרך ארץ" (מסכת ברכות דף ל"ב, ב').

ללא התאמצות והתחזקות, לא יוכל האדם לשמור תורה ומצוות.

על פסוק זה אומר הבעש"ט: כאשר האדם מפריד את עצמו מהקב"ה – מיד הוא כביכול עובד עבודה זרה. אם "לא מחשבותי מחשבותיכם", מיד "לא דרכיכם דרכי". כלומר, אין שלב-ביניים בין דקות בקב"ה לבין עבודה זרה, אלא ברגע שהאדם מתנתק מהדבקות בקב"ה, הוא כבר עובד עבודה זרה כביכול.

מאז הנוצרה, מסתובבת האנושות סביב עצמה, ובפי-כל מנקרת שאלת היסוד: מה קורה כאן? לאן הגענו? מי יזם את הפרויקט הזה, מה המטרות שלו, והאם יש לו דרישות מאתנו?

וכך מפרש הבעש"ט גם את הפסוק "וסרתם, ועבדתם אל-הים אחרים" – "תיכף שסרתם מאת ה', מיד ועבדתם אל-הלים אחרים".

כבר בתחילת דרכה סתה האנושות לדרכים עקלקלות בדמות עבודת אלילים, ואילו רבים אחרים העדיפו להסיח דעתם מן השאלה המציקה באמצעות בילוי זמנם באופן שלא ישאיר להם זמן לחשוב; וגם מי שזכה לגלות את ה' ואת דרכיו, מצוותיו ומטרותיו, זקוק לחיזוק תמידי לזכור שמה שמתרחש כאן הוא זמני, מחנה מעבר לקראת מגורי הקבע.

אם האדם אינו יודע ומרגיש שהקב"ה הוא מקור כל הכוחות ושהכול נשלט ומכוון על-ידו, הרי זה עצמו כבר עניין של עבודה זרה.

אמר רבי אהרן ליב שטינמן זצ"ל: בצווי "ראה", מציגה התורה הדרכה לחיים: היינו עצור לרגע והתבונן במעשיך!! כי "אדם שחי באופן שטחי – חיינו אינם חיים, רק מי שמעמיק – חיינו חיים".

אם כן, האמונה האמתית היא להאמין ולהבין שאין שום שליטה וכוח לשום דבר בעולם חוץ מהקב"ה. גם הטבע נשלט על-ידו, ואין שום דבר הקורה בעולם שאינו בהשגחה פרטית מלאה של הקב"ה. אלא שיש דברים שבהם אנו רואים בגלוי את יד ה', ויש דברים שהיד האלוקית נסתרת ואינה גלויה לפנינו, אבל האמת היא שהיא מכוונת כל פרט.

הרב שלום נח ברזובסקי בעל ה'נתיבות שלום' מסלונים שואל: הרי אין רע יורד מן השמיים, ותכלית הבריאה להיטיב לברואיו, ואיך מתבאר לאור זה עניין הקללה?

לכן הציווי הראשון הוא "אבד תאבדון את-כל-המקמות אשר עבדו-שם הגוים, -- בראש ובראשונה יש לבטל את העבודה הזרה, ולא רק את העבודה הזרה עצמה, אלא גם "את כל המקומות" – את עצם נתינת המקום לעבודה זרה, וזאת על-ידי ההכרה ש"אין עוד מלבדו".

ועונה, "שלכל אדם יש את השליחות העליונה שלו לתקן דבר מיוחד, שבעבור זה הורידוהו מהעולם העליון למטה לעולם הזה, והכתוב לא דן על קיום המצוות וענייני שכל ועונש, אלא על השליחות המיוחדת ותפקיד האדם בעולמו. הברכה הגדולה ביותר היא כאשר יהודי ממלא את שליחותו העליונה ומתקן את אותו עניין שבעבורו ירד לעולם, והקללה - היא אם אינו מתקן את שליחותו המיוחדת, שהוא עובד ועמל בכל שבעים שנותיו – ואת השליחות שנועדה לו, לא תיקן.

היום, שבת קודש, אנו בשבת מברכים חודש אלול, חודש הרחמים והסליחות. בעוד חמישה שבועות בדיוק, בראש השנה, יום הדין, נעמוד ונאמר בקול נרגש: "ותשובה ותפילה וצדקה, מעבירין את רוע הגזרה".

והקב"ה הוא טוב ומטיב ומזמן לו לאדם את התנאים המביאים אותו למלא שליחותו בעולם, ועל כן אומר: "ראה, אנכי נתן לפניכם--היום:.... את-הברכה--אשר תשמעו" -- כל ההנהגה שהקב"ה מנהיג את האדם, וכל תנאי החיים שהאדם נתון בהם, הכל עשוי כדי שיהודי יוכל למלא את השליחות שבעבורה ירד לעולם.

ונשאלת השאלה: ביום זה הרי בלבנו אנו חוזרים בתשובה, עומדים בו בתפילה, אבל העצה השלישית – חסומה! אז החכם עיניו בראשו, רואה הוא את הנולד, ומרבה בחודש אלול את הצדקה.

וכיוון שאין אדם יודע מה היא שליחותו המיוחדת, אומר הכתוב: "ראה, אנכי נתן לפניכם--היום: -- מצווה הכתוב שיראה ויתבונן בכל התנאים הסובבים אותו, שאת הכל נתן לו הקב"ה שעל ידם יוכל למלא את שליחותו בעולם. ונאמר בלשון "אשר" ולא בלשון "אם", דהינו שהקב"ה נתן את כל התנאים רק בשביל ברכה, עבור שימלא שליחותו בעולם. ורק אם לא תשמעו הרי זה קללה.

והצדקה אינה מתבטאת רק בנתינת כסף, צדקה היא גם ויתור לזולת, גם חיוד לזולת, גם עזרה, גם עידוד, גם מילה טובה.

והנה צדיקי אמת אמרו, שהדבר שיהודי אינו יכול להתגבר עליו בשום אופן כי אם במסירות נפש - אות היא שזו השליחות שעליו לתקן בעולם.

המילה "שמחה" מופיעה 12 פעמים בספר דברים, 7 מתוכן בפרשת השבוע שלנו. כשבוחנים את ההקשר, מגלים שהשמחה מגיעה תמיד כשאנחנו נותנים לאחר ומשתפים אותו בשמחה שלנו.

ועוד אמרו בתורת אבות, שיכול להיות שיהודי גייע לעולם העליון לאחר אריכות ימים ושנים, ועסק בתורה ובעבודה, ושאלו אותו: מה עשית בעולם הזה? הרי כל מה שעשית לא היה בעניין הנדרש ממך, שהיה עליך לפעול במטרה העיקרית שלך, וטבע האדם שאינו מוכן לעשות דברים שלמענם הוא צריך להקריב ולמסור את כל הישות שלו. עכ"ד

השמחה מופיעה בסעודת החג שאליה מזמינים עניים, או באירוע חגיגי שבו דואגים לשתף גם את האלמנה והיתום, וכן הלאה.

בפרשתנו, משתנה אופי נאומיו של משה רבנו. הנאומים המקדימים שקראנו בשבועות האחרונים - בפרשות "דברים", "ואתחנן" ו"עקב" - עיקר עניינם היה ליצור תשתית נאמנה לנאומים הבאים - נאומי המצוות. בינאומי התשתית אלה שקראנו, מצווה עם ישראל על הנאמנה בה' - על זכירת מעשיו לעם ישראל, על אהבת ה', על יראתו, ועל הביטחון בו. מפרשתנו ואילך עוברים נאומיו של משה לעסוק בפירוט מצוות רבות:

רש"י בפרושו שם (טז, יא) מסכם את המתכון בשמחה במילים הבאות: "אם אתה משמח את שלי - אני משמח את שלך".

כל עסק שרוצה להתרחב ולהצליח, מחפש שותפים שישקיעו בו, אולם למצוא שותף עסקי טוב ואיכותי, בעל יכולות כספיות, אמין, שאפשר לסמוך עליו שיתמסר להצלחת העסק! לא קל למצוא!

כל עסק שרוצה להתרחב ולהצליח, מחפש שותפים שישקיעו בו, אולם למצוא שותף עסקי טוב ואיכותי, בעל יכולות כספיות, אמין, שאפשר לסמוך עליו שיתמסר להצלחת העסק! לא קל למצוא!

בעידן של רדיפה אחרי האושר, זוהי תפיסת עולם מהפכנית: הפרשה קוראת לא לחפש את השמחה במקומות רחוקים או בתארים ובהישגים חומריים, אלא להבין שהמקור האמתי שלה נמצא ביחס שלנו כלפי הזולת.

מקום גדול ניתן בפרשת השבוע לעזרה שיש להגיש לעני ולאביון ולדרך נתינת הצדקה: "עשר תעשר, את כל-תבואת זרעך, היצא השדה, שנה שנה." (י"ג, כ"ג)

הנה תגלית דרמטית, שגילה ה'חפץ חיים' זצ"ל בספרו 'אהבת חסד' פ"כ: יש שותף כזה: עשרה אחוז מהרווחים שלנו, לא חמישים חמישים, עשרה אחוזים מרווחינו - ואנו זוכים במתנה הנשאלת ביותר ובשותף הטוב בעולם, לא פחות ולא יותר: השותף שלנו הוא בורא עולם!

זוהי שותפות נדירה וייחודית, שותפות רוחנית. יש לנו את הזכות והיכולת להכניס את ביתנו ואת חיינו למסגרת שותפות עם אבא שבשמים, שותפות אמת פעילה ופורה עם מי שמנהל את העולם. זהו חיבור אמיץ וקבוע עם בורא עולם, שותפות שאפשר לסמוך עליה, שותפות שיכולה לפתור כל בעיה ומצוקה, וגם להזניק את רוחי העסק - הבית שלנו לשיאים חדשים.

כשהאדם מפרש מעשר כספים, ומעניק חלק מהכנסותיו לטובת הזקוקים לכך, לטובת המטרות היקרות לבורא עולם, כמו עניים ונזקקים, לומדי תורה וארגוני חסד, בורא עולם ממנה אותו **לגזבר אישי שלו בעולם הזה**; וכשהאדם ממלא את תפקידו בנאמנות, אינו מועל בפיקדון שניתן לו, ומפרש מהכנסותיו בקביעות ובדייקנות - הוא מוכרז כגזבר נאמן המבצע את מלאכתו נאמנה, וכדאי לתת לו עוד ועוד.

פעם נשאל הגאון **רבי חיים קנייבסקי זצ"ל**: יש יהודים שהפרישו ממון רב לצדקה, והפסידו באותה שנה הרבה כסף, הייתכן? הרי כתוב בצדקה: "עשר בשביל שתתעשר" ו"בחנוני נא בזאת!!" השיב רבי חיים: מי שזכאי לשירות בגלל שעושה לצדקה, ובכל זאת הפסיד כסף, אזי מגרעים לו מחובותיו. **משל** למה הדבר דומה? למלך שחילק מתנות למקורביו ביום שעלה לגדולה, והיה אחד מהם חב למלך חוב גדול, אמר לו המלך כי המתנה שמקבל ממנו היא המחילה על החוב. וכי אין זו מתנה?

ואומר הנביא (דניאל ד', כ"ד): **"וְחִטָּאֵךְ בְּצִדְקָה פָּרַק"** - ומפרש רש"י: "חטאתך בצדקה פרוק מעל צוארך", כי צדקה מכפרת את חטאיו של אדם.

"וְנָתַן תַּתָּן לוֹ, וְלֹא-יָרַע לְבַבְךָ בְּתַתָּךְ לוֹ: מִי בְּגַלְל הַדָּבָר הַזֶּה, יִבְרַכְךָ ה' אֱלֹהֶיךָ, בְּכָל-מַעֲשֶׂיךָ, וּבְכָל מַשְׁלַח יָדְךָ." (ט"ו, י'). כלל זה צריך להיות חדור במוחו של כל יהודי: ממצווה לעולם לא מפסידים. לבד מהשכר הרוחני שיקבלו עושי המצוות בעולם הבא, ממתין להם גם שכר רב בעולם הזה.

שעוני יוקרה מאוספים נדירים, הוא תחום המגלגל מיליונים רבים. ברחבי תבל ישנה קבוצה לא מבוטלת של אנשים, שהתחביב שלהם הוא איסוף - ולפעמים גם סחר בשעוני זהב או מותג יוקרתיים, שמחירם נע מעשרות אלפי שקלים ועד מיליונים.

ר' יעקב הלפרין, מנכ"ל אופטיקה הלפרין נמנה על חובבי שעוני הזהב היוקרתיים. ביום מן הימים נחשף לשעון זהב יוקרתי העומד למכירה. הוא בירר על השעון, עמד על טיבו, ייחודיותו ואיכותו, וכששמע שמחירו עומד על 200,000 ש"ח - בחושי החדים הבין כי מדובר במחיר מציאה עבור שעון שכזה, וביקש לרכשו. החברה המוכרת התחייבה כי השעון יסופק תוך 3 חודשים, ולו לא נותר אלא להמתין לבואו.

התקופה חלפה, וביום בו יצא לקחת את השעון, קיבל ר' יעקב שיחת טלפון מדידו, שסיפר לו על טרגדיה נוראית שפקדה משפחה קשת יום, כאשר קצר חשמלי הוביל לשריפת ענק, שכיילתה את הבית, ארונותיו, הבגדים, הריהוט, הציוד - הכל נשרף. "שומו שמים!" - ביכה הידיד - 'משפחה נזקקת מאז ומקדם, ועתה כל ביתם עלה בלהבות. בחסדי שמים אין נפגעים בנפש, אולם הנוק הככלכל אדיר, סך הנדרש לתיקון מוערך בכ-400,000 ש"ח. מנין תביא משפחה נזקקת סכום כזה?!"

ר' יעקב שמע, ושקע בהרהורים. למעשה יש לו ברגע זה 200,000 שקל ביד, הסכום המיועד לרכישת השעון היוקרתי, שהוא מצפה לו כבר שלושה חודשים. קשה לומר שהוא מחויב לוותר על חלומו לרכוש את השעון, ומנגד - איך יערב לו לרכוש שעון בסכום כזה, אשר יכול לכסות חמישים אחוז מהנוק של המשפחה האומללה שכל ביתה עלה בלהבות?!

דקות ארוכות התלבט. צד אחד בלבו גער בו כל האמן: 'את השעון הזמנת, והוא שלך. תרכוש אותו, ואחר כך תיתן תרומה יפה, אפילו הגונה, כמה אלפי שקלים. מה קרה? האם כל עולה של המשפחה המסכנה הזו מוטל עליך?' - ואילו הצד השני לא ויתר, ושב והעלה בעיני רוחו את דמעת המשפחה על ילדיה, נטולי בית, זרוקים ברחוב ללא כל צרכים בסיסיים. 'הסכום שבידיך יכול להציל אותם. האם בעד שעון מיותר אתה על הצלת משפחה?!"

לא קלה היתה המלחמה הזו, הקרב התוך-לבבי הזה. בסופו, הכריע באומץ ובגבורה: המשפחה הנזקקת שביתה עלה בלהבות, יקרה בעיניו יותר מכל שעון יוקרתי. הוא וידא שיכול לבטל את עסקת הרכישה, ובחר לבטלה, להציל את המשפחה, להעביר לה את 200,000 השקלים שבידו. וכדי להשלים את המשימה, בבחינת 'מצוה גוררת מצוה', גייס ר' יעקב גם את אחיו, שיתן גם הוא 200,000 ש"ח נוספים, ובכך הושלם הסכום שאיפשר את הצלת המשפחה ושיקום ביתה!

אם נראה שהסיפור מסתכם בזאת, הרי שיש לו המשך מפתיע: שלוש שנים אחר כך, בתחילת שנת תשע"ז, פרצה שריפת ענק במבואות ירושלים. היא התלקחה בעירות שסביב המושב 'בית מאיר', ועד מהרה פרצה אל המושב פנימה, והחלה אוכלת מכל הבא ליד. מכוניות היו למאכולת אש, גינות נאות עלו בלהבות, בתים נשרפו כליל. בנסי ניסים הצליחו כוחות ההצלה לחלץ את בני האדם מהיישוב, אולם הנוק היה אדיר, עשרות בתים הפכו לעיי חרבות שרופים עד היסוד...

בין הבתים הניצבים ביישוב, נמצא גם ביתו של ר' יעקב הלפרין. הוא לא היה ביישוב באותו יום, אולם בני ביתו שהו בבית, חולצו אף הם יחד עם שאר

תושבי היישוב, והותירו מאחור בית נאה ומטופח, יפה ומהודר. רגע לפני שעזבו העיפו מבט לעבר הבית וסביבותיו, כשליבם מבין שכנראה זו הפעם האחרונה שהם רואים אותו עומד על תילו, שכן האש משתוללת ושוורפת הכל...

יום וחצי היה היישוב סגור ומסוגר, תושביו הוברחו ורק כוחות הכיבוי וההצלה פעלו בו. לאחר מכן ניתנה הרשות לתושבים לשוב ולהיכנס אל היישוב, ואז ראו הכל את היקף האסון - עשרות בתים שעלו באש, נזק עצום ובלתי נתפס. רק בית אחד שרד: בית משפחת הלפרין!

הבית מימין שרוף כולו, גם הבית משמאל, גם הבתים ממול. האזור כולו שרוף לחלוטין, הבתים כמו נעלמו אל תוך חור שחור ומפויית. רק ביתה של משפחת הלפרין ניצב בגאון, לא ניזוק אף לא בשריטה קלה. האש הגיעה אל הגדר המקיפה את החצר, ופשוט דילגה באלגנטיות אל הבית הבא. ביתם היה להם לשלל, הבית היחיד שניצל כולו!

לא מעט אנשים באו למקום, בוהים במחזה הפלאי. בית אחד, שעמד בטבורה של הדליקה, בעיצומה של השריפה, אולם מאכלות האש דילגו מעליו והוא נותר שלם ויפה כשהיה. ואין זאת אלא שבית זה הוא עדות דוממת ומרעידת לב, עד כמה כח הצדקה שניתן למשפחה שביתה נשרף - היה כתעודת ביטוח לביתו של מי שהתמסר כל כך למענה, כיצד עמד בורא עולם בהשגחה פרטית והגן על ביתו של מי שענה לזעקתה של המשפחה ניצולת האש, לבלתי יקרב אליו ניצוץ או גחל.

אומר הקדוש ברוך: "הוא הציל אברך שביתו נשרף ועזר לו לשקם, אף אני אציל את ביתך משריפת ענק!"

סיפור מופלא זה, שפורסם בספר 'האמנות ואספרה', ממחיש כמה גדול כח הצדקה, עד היכן הוא מגיע. הנה כי כן, בידיכם להיכנס למושב 'בית מאיר' ולראות בעיניי, שכן הצדקה הוא הפרקליט החזק ביותר בשמים, יש בו עוצמה אדירה, יש לו כח עצום, ובית שניצב על תילו כשכל הבתים מסביב שרופים - הוא עדות לכך.

הבה נבין גם אנו, כי כשפונה אלינו עני ומבקש עזרה, כשניתנת לנו הזדמנות לתת צדקה, בידינו הדבר לרכוש עכשיו פרקליט רב כח, שיטען לזכותנו לפני בית דין של מעלה ולהיטיב את מצבנו. וככל שניתן, ברוחב לב, בשמחה, בהתלהבות ובהתרגשות - כך נזכה לראות את ברכת ה' עין בעין ולחוש את עוצמת ברכת הצדקה בכל מעשי ידינו!

"... ונתן-לך רחמים ורחמך והרבה, פאשר נשבע, לאבתך." (י"ג, י"ח) ואמרו חז"ל: שלשה סימנים יש באומה הישראלית. רחמים ביישנים וגומלי חסדים. רחמנים דכתיב: "ונתן לך רחמים ורחמך" (יבמות).

בסדר י"ג מדות של רחמים נאמר "ורב חסד ואמת". ובגמרא (ר"ה יז) שאלו חז"ל: הרי שתי מידות אלו סותרות זו את זו שכן "רב חסד" מובנו לפנינו משורת הדין ואילו "אמת" הוא לכן, והיאך יתכן חסד ואמת יחדיו?!

ותירצו חז"ל: בתחילה "ואמת" ולבסוף "ורב חסד". ופירש רש"י: כשרואה הקב"ה שאין העולם מתקיים בדין נוהג במידת החסד.

וכבר הקשו המפרשים: אם כן, היה צריך להיכתב קודם "אמת" ורק אחר כך "ורב חסד"? יתירה מזו: הלא י"ג מידות הן מידות של רחמים וחנינה, וא"כ היאך נמנה בתוך מידות אלו "אמת" שהוא דין?!

וביאר **רבי אברהם יעקב פאס זצ"ל** בספרו עטרה למלך: בגמרא (שבת קנב) אמרו חז"ל על הפסוק **"וְנָתַן-לְךָ רַחֲמִים וְרַחֲמֶךָ"** (י"ג-י"ח): "כל המרחם על הבריות מרחמין עליו מן השמים", ולמדנו מכאן גודל חסדו של הקב"ה: כאשר מגיע לאדם עונש כדין, ח"ו, מה עושה הקב"ה ברוב חסדו? הוא מזמן לאדם שיעשה איזושהי פעולה של רחמים עם הבריות, ובה זיכה לרחמי שמים (מדה כנגד מדה).

מכאן נוכל להבין את הקשר ההדוק בין ה"אמת" ל"רב חסד", כי מכך שהקב"ה ממציא לאדם הזדמנות להטיב לזולתו כדי שיזכה הוא עצמו בדין, מתקבלת האפשרות של "ורב חסד ואמת" הבאים כאחד לפי הסדר. שכן ה"אמת" - להטיב עם האדם בדין, נובעת מתוך ה"רב חסד" ולכן ראוי "אמת" זו להכלל ב"יג מדות של רחמים".

פעמים שישנה גזרה ח"ו על האדם, והקב"ה רוצה לתת לאדם הזדמנות להינצל מן הגזרה הזו. כדי שיהיה ראוי לביטול הגזרה, מביא הקב"ה על האדם לפתע ניסיון ובוחר אותו: לפתע מגיע אליו אדם אחר, ומבקש ממנו רחמים; יתכן שהוא מבקש ממנו עזרה בגופו או בממונו; לעיתים הוא מבקש ממנו מחילה על חטא שחטא כנגדו; פעמים אחרות המבקש מתחנן לקבל ויתור, או לפחות דחיית מועד פירעון החוב שהוא חייב לו. והאדם מתחבט עם עצמו: האם לרחם על האדם שלפניו?

בשעה זו שהוא מתנסה באותו ניסיון הוא אינו יודע כי ניסיון זה נועד לטובתו, כדי שכאשר ידונו בקרוב בעניינו בבית דין של מעלה, יוכל הקב"ה להשתמש ברחמים אלה שהפעיל כלפי חברו, ובהנהגת מידה כנגד מידה ילכו גם עמו במידת הרחמים וירחמו עליו במשפט.

אשרי המשתמש במתנה נפלאה זו, בפרט בחודש הרחמים והסליחות וכהכנה ליום הדין, לרחם ולוותר לזולת לפניו משורת הדין. ומן השמים ירחמו עליו לתת לו ולבני ביתו בריאות איתנה ושפע ברכה והצלחה.

לע"נ **אסתר סזרחי בת יחזקאל וכתון ז"ל**
ולב"ע **ב' עבת ה'תש"פ. ת.נ.צ.ב.ה.**

לע"נ **ר' יצחק ב"ר נסים סזרחי ז"ל**
ולב"ע **י"ח תשרי ה'תשס"ט. ת.נ.צ.ב.ה.**

להוספה לרשימת התפוצה ולתגובות: 050-5389885
b_itzhak@netvision.net.il
יש לשמור על קדושת הגיליון - דרוש בגינה